

UNDERVISNINGS
MINISTERIET
KVALITETS- OG
TILSYNSSTYRELSEN

Prøve i Dansk 3

Maj-juni 2015

Skriftlig del

Teksthæfte

Læseforståelse 2

Delprøve 2A: Ligestilling i hjemmet

Delprøve 2B: Kørselsafgifter

Der er et teksthæfte og et opgavehæfte.
Læs først instruktionen i opgavehæftet.

- Hjælpemidler: ingen
- Tid: 65 minutter

Eva og Peter har hver deres arbejdsopgaver derhjemme

Eva Sandager og Peter Strandby er gift og har børnene Astrid på tre og Anna på ét år. De deles om husarbejdet. Mens Peter tager sig af reparationer og vedligeholdelse af huset, gør Eva rent, vasker tøj og skifter ble. Med to små børn kan Eva godt mærke, at der er meget mere at lave, end dengang de ikke havde børn:

”Selvfølgelig kan det nogle gange være lidt surt med alt det ekstra arbejde, som to små børn giver. Men til gengæld har vi to små guldklumper,” smiler Eva og fortsætter: ”De dage, jeg er ekstra træt, kan jeg da godt tænke tilbage på dengang, vi ikke havde børn. Vi kunne gå i biografen og på café og sådan noget. Nu går tiden med at vaske tøj og smøre madpakker.”

Eva og Peter hjælper hinanden, men Eva bruger lidt mere tid på husarbejdet:

”Det er mig, der laver det meste indendørs. Til gengæld laver Peter meget arbejde på huset. Og selvom han måske ikke bruger helt så meget tid derhjemme som mig, så er det helt fint med mig. Vi sparer nemlig mange penge på håndværkere, ved at Peter tager sig af reparationer og vedligeholdelse. Jeg kan ikke sige præcist, hvorfor vores arbejdsdeling er, som den er. Men vi skændes i

hvert fald sjældent om husarbejdet, og jeg kan faktisk godt lide at vaske tøj. Det giver mig lidt tid for mig selv, og så slapper jeg meget godt af.”

Peter kan også mærke, at det er en travl hverdag med to små børn. Han afleverer børnene hver morgen, for Eva møder tidligt på arbejde. Peter køber også ind til hverdag. Han mener dog, de får hverdagen med børn og arbejde til at hænge godt sammen:

”Vi deles ikke ligeligt om alt husarbejdet derhjemme. Og selvom vi en gang imellem måske godt kunne have lyst til at fordele arbejdsopgaverne lidt anderledes, så hænger hverdagen fint sammen, sådan som vi har indrettet os. Og det er vi enige om at prioritere,” siger Peter og fortsætter: ”Det er Eva, der laver mad, gør rent og vasker tøj til hverdag. Til gengæld køber jeg næsten altid ind, og jeg afleverer også altid børnene om morgenen, da Eva skal gå tidligt. Det er også mig, der putter pigerne om aftenen, mens Eva gør klar til næste morgen – vasker tøj, lægger tøj frem og smører madpakker. Jeg spørger hende tit, om hun synes, det er o.k. Det siger hun, det er, selvom jeg egentlig går ind for, at vi skal bruge lige meget tid på alt det derhjemme – og jeg har ikke noget imod at vaske tøj.”

Til spørgsmålet om, hvorfor det er ham, der tager sig af reparationer og vedligeholdelse, svarer Peter: ”Eva er ikke så vild med at ordne ting ved huset, så det slipper hun for. Jeg har så været nødt til at lære

at lægge nyt gulv og reparere døre og vinduer. Men det er også i orden, selvom det også har betydet nogle travle weekender uden ret meget tid til børnene.”

Foto: Colourbox

Kvinder og mænd bruger næsten lige meget tid på husarbejde

Det er ikke længere kvinderne, der laver alt arbejdet derhjemme. Kvinder og mænd deles i stadig højere grad om husarbejdet.

Rockwool Fondens Forskningsenhed har lavet undersøgelser af kvinder og mænds tidsforbrug på husarbejde og erhvervsarbejde siden 1964. Kvinderne har i perioden fået mere og mere udearbejde. Samtidig er deres tidsforbrug på husarbejde blevet mindre, mens mændenes tidsforbrug er blevet større. Hvis udviklingen fortsætter, vil kvinder og mænd om få år bruge lige meget tid på husarbejde.

Tallene er gennemsnitstal. Det varierer derfor fra familie til familie, hvor meget tid kvinden og manden bruger på husarbejde. I de familier, hvor kvinden og manden har nogenlunde lige lange uddannelser, og hvor de har lige meget udearbejde, bruger de næsten lige meget tid på husarbejde.

Samfundsøkonomisk gevinst

Mændenes øgede deltagelse i husarbejdet gavner ikke blot ligestillingen. Det gavner også samfundsøkonomien. Det mener Jens Bonke, der er seniorforsker ved Rockwool Fondens Forskningsenhed:

”Det er spild, hvis kvinden laver det hele, når manden lige så godt kan gøre det. For det betyder, at hun kan bruge mindre tid på arbejdsmarkedet,” siger Jens Bonke.¹

Der er ingen saglig argumentation for, at kvinder generelt skulle være dygtigere til indendørs husarbejde end mænd. Jens Bonke peger derfor også på, at det økonomisk set er vigtigt, at kvinder og mænd ikke lader sig styre af traditioner og normer for, hvem der laver hvad derhjemme. De skal lave det, de er bedst til. Det betyder på den anden side også, at det nogle gange bedst kan betale sig, at kvinden laver mere husarbejde end manden, altså at en traditionel arbejdsdeling kan være den mest fornuftige:

”Hvis kvinden er bedst til at lægge tøj sammen, og manden er hurtigst til at slå græs, er det en smart fordeling,” siger Jens Bonke.²

Fordeling af arbejdsopgaver

Selvom kvinder og mænd er på vej til at bruge lige meget tid på husarbejdet, så er der en række forskelle mellem kvinder og mænds arbejdsopgaver derhjemme.

Kvinderne har historisk set været bundet til hjemmet, og det er stadig primært kvinderne, der tager sig af de daglige, rutinemæssige pligter derhjemme. Sådan er det, selvom kvinderne i dag også har udearbejde. Det er kvinderne, der gør rent, vasker tøj og skifter ble, mens mændene reparerer og vedligeholder huset i weekenden. Og der er ikke noget, der tyder på, at forskellene vil forsvinde foreløbig.

¹ ”Tre ud af fire kvinder står for vasketøjet”, Politiken, den 27. oktober 2013.

² Se fodnote 1.

Karen Hvidtfeldt Madsen forsker i køn og kultur ved Syddansk Universitet. Hun mener, den traditionelle arbejdsdeling i hjemmet skyldes, at både kvinder og mænd er påvirkede af nogle traditionelle opfattelser i samfundet af, at kvinden har ansvaret for hjemmet, og at manden er hovedforsrgeren i familien. Disse opfattelser eksisterer stadig, selvom kvinderne i dag også har udearbejde.

Karen Hvidtfeldt Madsen konstaterer også, at mændene har overtaget den del af husarbejdet, der er mest prestige i, og som ligner mændenes traditionelle arbejdsopgaver fra fortiden mest. Det er mændene, der laver det udendørs arbejde. Men når de så laver indendørs husarbejde, køber de ind og laver mad i stedet for at vaske tøj og skifte ble. Det minder en hel del om deres oprindelige rolle som dem, der skaffer mad til familien:

”Mænd påtager sig i høj grad det, der er synligt og produktivt. Når man køber ind, kan man se, at der er sket noget, mens kvinden gr rent og skifter ble igen og igen, uden at det egentlig gr nogen forskel,” siger Karen Hvidtfeldt.³

Konflikter om husarbejdet

Nr mænd i dag deltager mere i husarbejdet, betyder det også, at husarbejdet er blevet et område, hvor der kan opstå konflikter i parforholdet. Konflikterne kan dreje sig om fordelingen af arbejdsopgaverne. De kan også dreje sig om, hvordan arbejdet skal gøres, eller hvor lang tid kvinden og manden hver især bruger på husarbejdet. På Center for Familieudvikling holder Søren Marcussen kurser for par med problemer i parforholdet. Han siger, at konflikter om husarbejde er en af de mest almindelige konflikter. Dog er den ulige fordeling ikke det egentlige problem:

”En 70/30-fordeling kan fungere fint, hvis begge parter er enige. Konflikter om husarbejde handler næsten altid om nogle underliggende følelser. Typisk af ikke at være anerkendt, at være domineret,” siger Søren Marcussen.⁴

Nytænkning af husarbejdet

Da kvinderne kom ud på arbejdsmarkedet, var det samtidig et krav, at mændene skulle begynde at tage del i husarbejdet. Det har ifølge kønsforsker dr. polit. og sociolog Helene Aarseth, Center for tværfaglig kønsforskning, Oslo Universitet, haft en positiv betydning for husarbejdet. Mænd engagerer sig nemlig mere i det, de laver, fx i madlavningen. Madlavning ender således med at blive en hobby for mændene, hvor de lægger tid og energi i at nå et godt resultat. Hermed bidrager mændene positivt til husarbejdet på en anden måde end ved blot at overtage en del af arbejdet:

”Tidligere, da kvinder var husmødre, var arbejdet i hjemmet en del af kvindens pligter. Og da kvinderne s også kom ud på arbejdsmarkedet, blev husarbejde mere og mere fremstillet som en sur pligt. Men i den ligestillede familie, hvor begge har arbejde ude, og begge må tage del i arbejdet i hjemmet, forholder mænd sig til madlavning på en ny måde. Det medfører, at madlavning ændrer status fra almindeligt husmrarbejde til hobby og fritidsinteresse. ... Man har fundet ud af, at den ændring er knyttet til mandens indtræden i arbejdet i hjemmet. Når det kræves, at manden skal deltage i husarbejde, bliver det lystbetonet og interessant, og han tænker ikke på det som en sur pligt ligesom kvinden, der har arvet en husmoderidentitet og har været optaget af, at manden ikke deltog, og at pligt og ansvar påhvilede hende.”⁵

⁴ Se fodnote 1.

⁵ ”Fra sur pligt til lystbetonet hobby”, Kristeligt Dagblad, den 7. september 2012.

³ Se fodnote 1.

Kørselsafgifter

Der bliver flere og flere biler i verdens storbyer. Det (0) ... voksende trafikproblemer i form af f.eks. billkøer og forurening. I nogle storbyer i verden har man forsøgt at reducere trafikproblemerne ved at opkræve en afgift for at køre ind i byen.

I København har man også i de senere år oplevet voksende trafikproblemer. Man har (1) ... ikke gjort noget af betydning ved dem. Hver morgen snegler bilerne sig af sted på vejene ind til København. Regeringen havde dog indtil 2012 planer om at indføre en afgift for at køre ind i København. Men planerne blev opgivet blandt andet på grund af folkelig modstand. Derfor arbejder regeringen på at finde andre (2) ... trafikproblemerne.

Det kunne f.eks. være en mulighed at indføre roadpricing. Ved roadpricing er det ikke sådan, at man betaler en fast afgift for at køre ind i byen. Man betaler (3) ... for den strækning, man har kørt. (4) ... en kørselsafgift via roadpricing kan ske ved hjælp af GPS-måling¹ af, hvornår, hvor langt og hvor man har kørt.

Roadpricing kan dermed også være et (5) ... redskab til at regulere biltrafikken. Roadpricing kan tilrettelægges, så det ikke koster så meget at køre på tyndt trafikerede veje. Samtidig kan man gøre det ekstra dyrt at køre ind i hovedstaden i myldretiden. Dette vil få nogle bilister til at ændre trafikvaner. De vil i mange tilfælde vælge andre ruter end de mest trafikerede veje.

Mange trafikforskere går ind for roadpricing. Men politikerne ønsker at se tiden an. De mener blandt andet ikke, at man ved nok om den nødvendige teknik til, at man kan (6) ... billkørsel ved hjælp af GPS.

Politikerne vil også være helt sikre på, at der er folkelig opbakning, inden man eventuelt indfører roadpricing. Man vil ikke (7) ..., at man igen opgive nogle trafikplaner på grund af folkelig modstand mod en ny afgift.

Men måske er der ikke nogen grund til at frygte vælgerne. Roadpricing behøver ikke resultere i endnu en afgift. Roadpricing kan (8) ... betyde, at de danske bilister slipper for nogle af de afgifter, de betaler i dag.

¹ En GPS kan på baggrund af signaler fra GPS-satellitter måle geografisk position.

Foto: Colourbox